

Veselības ministrija

Zāļu valsts aģentūra

Nacionālais veselības dienests

Veselības inspekcija

Pacientu līdzmaksājumi par zālēm piecu mēnešu laikā samazinājušies par 5,05 miljoniem eiro

- **Pacienti līdzmaksājumos par valsts kompensējamajām zālēm ik mēnesi ietaupa vairāk nekā 1 miljonu eiro**
- **Kopumā kopš 1. aprīļa pacienti līdzmaksājumos ir ietaupījuši 5,05 miljonus eiro**
- **Pacientu līdzmaksājums par vienu recepti vidēji samazinājies par 1,60 eiro**

Lai novērstu situāciju, kad iedzīvotāji pārmaksā par valsts kompensējamajiem medikamentiem, [no šā gada 1. aprīļa tika mainīta](#) valsts kompensējamo zāļu izrakstīšanas kārtība – ārsts receptē tagad norāda aktīvo vielu, nevis konkrēta medikamenta nosaukumu, savukārt aptiekas no vienādas iedarbības zālēm izsniedz kompensējamās zāles ar zemāko cenu, kuras ir tikpat kvalitatīvas, efektīvas un drošas. Saskaņā ar Nacionālā veselības dienesta datiem kopš jaunā kārtība stājusies spēkā, pacienti līdzmaksājumos par valsts kompensējamajām zālēm ik mēnesi ietaupa vairāk nekā 1 miljonu eiro, kas kopumā pirmajos piecos mēnešos ļāvis viņiem ietaupīt 5,05 miljonus eiro.

Pacientu vidējais papildus veiktais maksājums jeb līdzmaksājums par vienu recepti, iegādājoties dārgākas līdzvērtīgas iedarbības zāles, jūnijā samazinājies par 45%, jūlijā – par 46%, bet augustā – par 48%, proti, augustā tas ir samazinājies no 3,60 eiro uz 1,88 eiro, salīdzinot ar 2019. gada attiecīgo periodu. Pacientu līdzmaksājums par vienu recepti laikā no šī gada 1. aprīļa līdz 1. septembrim vidēji samazinājies par 1,60 eiro.

Jaunā sistēma veicinājusi medikamentu cenas samazināšanos

Līdz ar brīdi, kad tapa zināms, ka no 1. aprīļa stāsies spēkā jaunā kompensējamo zāļu izrakstīšanas kārtība, uz 2020. gada 1. aprīli 250 kompensējamajiem medikamentiem ražotājs ir samazinājis cenu, tai skaitā 50 medikamentiem ar pirms tam jau esošu zemāko cenu. Uz 2020. gada 1. maiju cenas samazinātas vēl 18 medikamentiem, uz 1. jūliju – vēl 75 medikamentiem, bet uz 1. septembri – vēl 45 medikamentiem.

Laikā no 2019. gada 1. februāra līdz 2019. gada 1. jūlijam pirms sistēmas maiņas no kompensējamo zāļu saraksta svītrots 81 medikaments, bet pēc sistēmas maiņas laikā no 2020. gada 1. februāra līdz 2020. gada 1. jūlijam – 99 medikamenti. Savukārt 70 jauni medikamenti ir iekļauti kompensējamo zāļu sarakstā. Līdz ar to nav apstiprinājušās bažas, ka jaunā kārtība veicinās zāļu svītrošanu no kompensējamo zāļu saraksta. Gluži pretēji, tā veicinājusi zāļu cenu samazinājumu un zemākas cenas zāļu pieejamību.

No 2020. gada 1. aprīļa līdz 30. jūnijam saņemti 175 ārstu un farmaceitu un 20 pacientu ziņojumi par zāļu blaknēm. Salīdzinoši 2019. gadā kopumā Zāļu valsts aģentūra saņēma 61 ārstu un farmaceitu un 48 pacientu blakņu ziņojumus. Ziņojumu analīze liecina, ka

Veselības ministrija

Zāļu valsts aģentūra

Nacionālais veselības dienests

Veselības inspekcija

ziņotās blaknes ir jau norādītas zāļu aprakstā un lietošanas instrukcijā kā galvenokārt mazāk būtiskas blaknes, proti, tās ir jau zināmas un paredzētas. Blakņu ziņošanas aktivitāte Latvijā joprojām ir vērtējama kā zema, salīdzinot ar tādām valstīm kā Francija, Dānija un Nīderlande, kur saņemto blakņu ziņojumu skaits uz 1000 iedzīvotājiem vairākkārt pārsniedz ik gadu Latvijā saņemtos ziņojumus. Zāļu valsts aģentūra un Veselības ministrija aicina iedzīvotājus arī turpmāk par novērotajām blaknēm, ko, iespējams, izraisījušas zāles, ziņot gan ārstam vai farmaceitam, gan Zāļu valsts aģentūrai un atgādina, ka, ja tam ir medicīnisks pamatojums, ārsts joprojām 30% gadījumu var izrakstīt recepti konkrētajam kompensējamajam medikamentam, norādot zāļu komerciālo nosaukumu.

Statistikas dati arī liecina, ka šī gada aprīlī, maijā un jūnijā ārstniecības personas izrakstīto kompensējamo zāļu receptēs ir lietojušas aktīvās vielas jeb starptautisko nepatentēto nosaukumu gandrīz 90% gadījumu. Salīdzinājumam - 2020. gada martā, kad jaunā kārtība vēl nebija stājusies spēkā, izrakstot zāles kompensācijas kārtības ietvaros, tikai 16% gadījumu tika lietots aktīvās vielas nosaukums.

Veselības ministrija izsaka pateicību gan ārstiem, gan farmaceitiem, kas paralēli Veselības ministrijas, Zāļu valsts aģentūras, Nacionālā veselības dienesta un Veselības inspekcijas īstenotajai skaidrojošajai kampaņai par valsts kompensējamo medikamentu jauno izrakstīšanas kārtību iedzīvotājiem skaidro pārmaiņas, ko šī kārtība paredz. Vienlaikus Veselības ministrija aicina visus ārstus turpināt informēt iedzīvotājus par jauno kārtību, tai skaitā arī attālināti izrakstot kompensējamo zāļu receptes. Ārsti visefektīvāk var gan sniegt nepieciešamo informāciju, gan atspēkot dažādus iedzīvotāju vidū iesakņojušos mītus, piemēram, ka dārgāki medikamenti ārstē labāk un ir iedarbīgāki, jo zāļu jomā augstāka cena nenozīmē labāku kvalitāti. Kā liecina šā gada augustā veiktā Latvijas iedzīvotāju aptauja, sev nepieciešamo informāciju par valsts kompensētajiem medikamentiem pacienti primāri vēlas saņemt no sava ārsta (57%) vai farmaceita (51%) un tikai pēc tam no valsts iestāžu tīmekļvietnēm (40%) vai medijiem.

Latvijas ģimenes ārsti, slimnīcas un aptiekas ir nodrošināti ar nepieciešamajiem ārstiem, farmaceitiem un pacientiem paredzētajiem informatīvajiem materiāliem gan elektroniskā, gan arī drukātā formātā. Kopumā līdz šim ir izplatīts viens miljons informatīvo materiālu 1286 ģimenes ārstu praksēm, 37 Latvijas slimnīcām, 7 aptieku tīkliem visā Latvijā un profesionālajām organizācijām un asociācijām.

Kā jau Veselības ministrija minējusi iepriekš, jaunā valsts kompensējamo medikamentu izrakstīšanas kārtība stājas spēkā no šā gada 1. aprīļa un sistēmas izvērtējums un uzlabojumi notiks vismaz gadu no tās ieviešanas.

Fakti:

- Aktīvā viela ir zāļu galvenā ārstējošā viela. Palīgvielas veido zāļu formu, krāsu, garšu un citas īpašības.
- Zālēm ar vienādu aktīvo vielu un tādu pašu iedarbību var būt dažādi ražotāji, nosaukumi, izskats (krāsa, forma vai iepakojums) un var atšķirties to cena.

Veselības ministrija

Zāļu valsts aģentūra

Nacionālais veselības dienests

Veselības inspekcija

- Lai pacientiem būtu jāmaksā mazāk, ārsts kompensējamo zāļu receptē no 1. aprīļa norāda tikai zāļu aktīvās vielas nosaukumu. No zālēm ar vienādu aktīvo vielu un iedarbību valsts maksā par tām (kompensē), kurām ir zemākā cena.
- Ja būs medicīnisks pamatojums, ārsts kompensējamo zāļu receptē norāda un valsts pacientam kompensē arī dārgākas zāles ar tādu pašu aktīvo vielu un iedarbību.
- Ārsts un pacients sarunas laikā vienojas par to, vai pacients lietos valsts kompensētās zāles; šādā gadījumā ārsts izrakstīs kompensējamo zāļu recepti.
- Ņemiet vērā, ka no 1. aprīļa aptiekā piemaksāt par dārgākām valsts kompensējamajām zālēm vairs nevar.
- Zāļu aktīvās vielas jeb starptautiskais nepatentētais nosaukums ir norādīts uz zāļu iepakojuma maziem burtiem un nereti slīprakstā, un tas ir arī lasāms visu zāļu lietošanas instrukcijās. Šis nosaukums uz iepakojuma atrodas līdzās lielajiem burtiem uzrakstītajam konkrēta ražotāja ieviestajam zāļu nosaukumam.
- Iedzīvotājiem noderīgi informatīvie materiāli par jauno kārtību kampaņas "ZINI un NEPĀRMAKSĀ" ietvaros ir publicēti tīmekļvietnē esparveselibu.lv – [šeit](#).

Preses relīze ir tapusi Eiropas Sociālā fonda projekta "Kompleksi veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi" (identifikācijas numurs 9.2.4.1/16/I/001) ietvaros.

Veselības ministrija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Papildu informācija:

Dita Okmane,
Zāļu valsts aģentūras
Sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja
Tālr. 67078422, 25400181